דלא אכלי בשרא דתורא ואלא מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא א״ל רישא קרינא ביה וטבחו כולו באיסורא סיפא לא קרינא ביה וטבחו כולו באיסורא: השוחט ונמצאת טריפה וכו׳: א״ל רב חביבי מחוזנאה לרב אשי ש״מ [א]אינה לשחיטה אלא לבסוף דאי ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף כיון דשחט בה פורתא אסרה אידך לא דמריה קא טבח א״ל רב הונא בריה דרבא כי קא מחייב אההוא פורתא א״ל רב אשי לא תידחי וטבחו כולו בעינן וליכא אלא קשיא א״ל הכי אמר רב גמדא משמיה דרבא כגון ששחט מקצת סימנין בחוץ וגמרן בפנים איכא דמתני לה אהא [ב]א״ר שמעון משום דרבי לוי סבא אינה לשחיטה אלא לבסוף ור׳ יוחנן אמר ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף א״ל רב חביבי מחוזנאה לרב אשי לימא קסבר רבי יוחנן [ג]חולין שנשחטו בעזרה לאו דאורייתא

דאי

דלא אכלי בשרא דתורא. לא דקדקתי טעמו של דבר: **ומאי שנא סיפא.** כיון דרישא אפי׳ לא עמד בדין [ג][קאמר רחמנא] דמעשה בקר ואפי׳ חמשה אלפי בקר סיפא כשמת אביו ואחר כך טבח ומכר למה לא ישלם לאחיו את חלקם: **וטבחו.** כולו משמע: **ש״מ.** מדקתני מתניתין [ד]השוחט חולין בעזרה חייב: **אינה לשחיטה אלא לבסוף.** הלכך כל כמה דטבח דמריה קא טבח ובגמר שחיטה הוא דמיתסר בהנאה: **כגון ששחט מיעוט סימנין בחוץ וגמרן בפנים.** או[ה] השלימן לרוב דבגמר טביחה הוא דאיתסרא ועד השתא דמריה קא טבח: **אינה לשחיטה.** אין שחיטה נקראת אלא לבסוף. ונפקא מינה לענין המחשב בקדשים חוץ למקומו או חוץ לזמנו או מחשב שלא לשמן אינה מחשבה אא״כ חישב בסוף שחיטה: **מתחילה ועד סוף.** וכל כמה דחשיב הויא מחשבה: **חולין שנשחטו בעזרה.** פלוגתא היא במסכת קדושין (דף נח.) אי דאורייתא היא אי דרבנן:

דאי

דלא אכלי בשרא דתורא. שרוי בתענית היה: **סיפא** לא קרינא ביה וטבחו כולו באיסורא. משמע אבל כפל מחייב אע״ג דלא עמד בדין ואפי׳ ארבעה וחמשה הוה מחייב אי לאו דבעינן וטבחו כולו באיסורא ורישא נמי קתני חייב בארבעה וחמשה ואע״ג דאיירי בלא עמד בדין כמו בסיפא דאין חילוק בין רישא לסיפא אלא דברישא טבח ואח״כ מת אביו ובסיפא מת אביו ואח״כ טבח ולמאי דס״ל מעיקרא לרב נחמן ולא חמשה אלפי בקר לא מוקי כשעמד בדין אלא משום דלא ליהוי ה׳ אלפי בקר אם כן משמע כל הסוגיא דאדם מוריש קנס לבניו והקשה ריב״א דבריש נערה שנתפתתה (כתובות דף מב: ושם) אמרינן כי קאמרינן ממונא הוי להורישו לבניו בשאר קנסות והתם הוי פי׳ משום שעמד בדין אבל לא עמד בדין משמע כולה שמעתא דלא מצי להוריש וי״ל דרבא ורב נחמן דהכא לית להו סוגיא דהתם דס״ל דיכול להוריש בשאר קנסות אע״ג שלא עמד בדין דנהי דקנס של אונס ומפתה אין יכול להוריש בשום ענין כדקתני במתני׳ דהתם היינו משום דאותו דבר שהקנס יוצא ממנו דהיינו הבת אין יכול להורישו לבניו כדאמרינן התם אותם לבניכם ולא בנותיכם לבניכם אבל ממון דהכא שהכפל ד׳ וה׳ יוצאין ממנו דהיינו בהמה הוא מוריש לבניו לפיכך זה הקנס מוריש לבניו ועוד נראה לר״י דרבא ורב נחמן דהכא לא פליגי אסוגיא דרבה ואביי דפרק נערה (שם.) דמיירי הכא כולה מתניתין כשעמד בדין ואמרו ליה חייב אתה ליתן לו דכה״ג אדם מוריש לבניו קנס כיון דא״ל חייב אתה ליתן לו ולא שייך השתא למפרך ארישא ליפלוג בדידיה בטבח ומכר בחיי אביו בין עמד בדין ללא עמד דניחא ליה למתני כולה בעמד בדין דתו לא הוי קנס דאפ״ה בסיפא מת אביו ואח״כ טבח פטור משום דבעינן וטבחו כולו באיסורא וליכא ותידוש זה אינו יכול להשמיענו אלא במת אביו ואח״כ טבח ומכר אבל מעיקרא דסבירא ליה חמשה בקר אמר רחמנא ולא חמשה אלפי בקר והיינו טעמא דמפטר בסיפא פריך שפיר דליפלוג וליתני בדידיה במה דברים אמורים כשעמד בדין ואמר לו לא תן לו אבל לא עמד בדין פירוש שלא אמר לו לא תן לו אלא חייב אתה ליתן לו וטבח ומכר ואח״כ מת אביו פטור מטעם ולא ה׳ אלפי בקר [ז]דהיינו טעמא דסיפא דסיפא נמי מיירי בלא עמד בדין בחיי אביו שלא אמר לו לא תן לו אלא חייב אתה לו אם כן כמנס נקט בסיפא מת אביו ואחר כך טבח דבזה הענין אפי׳ טבח ואחר כך מת נמי וקלת נראה דוחק פירוש זה דמאחר דמועלת העמדה בדין דחייב אתה ליתן לו לענין שחשוב כאילו זכה שיכול להוריש לבניו אם כן גם לענין זה תועיל שיחשוב כאילו נתחייב לאביו ה׳ בקר שלמים שמכח האב הוא מתחייב לשלם לאחיו ולא מכחם ור״י הלבן מפרש דבכל קנס אדם מוריש לבניו [ח]והיא דפרק נערה (שם) לענין קרבן שבועה איירי כמו שמוכח תחילת הסוגיא דלענין קרבן שבועה שאל אביי לרבה ועל זה השיבו כי קאמינא ממון הוי לרבי שמעון להתחייב עליו קרבן שבועה להורישו לבניו שאם מת ותבעוהו אחר מיתת אביהם קנס שהיית חייב לאבינו והעמידך בדין ונתחייבת לו בדין וכפר ונשבע ואחר כך הודה הואיל ואגלאי מילתא דבשעת שנפל ליד היורשים כבר היה ממון אלא אביהם שהרי כבר עמד עליו בדין ונתחייב לו ולא היה יכול להודות ולהפטר מהן אם כן לגבי דידהו אין עקרו קנס וה״ל דומיא דפקדון דקרא ומתחייב עליה קרבן שבועה אבל אם לא עמד בדין אע״פ שהוריש יורשו מכל מקום אין דומיא דפקדון ולא מחייב בטענתו קרבן שבועה אפי׳ העמידוהו בדין ונתחייב להו בדין ואחר כך עתה כשתבעוהו כפר ונשבע והודה שהרי עיקרו קנס והא דלאמר נמר הכי דלאיצטריך קרא וכיחש לעמדה בדין ונגרה ואחר כך מתה דהתם כי קא ירית מינה קא ירית [ט]מכל מקום אין דומיא דפקדון אע״פ שע״י ירושה בא ליד האב עכשיו הואיל ותחילתו קנס לגבי דידה ודידיה [י]אפי׳ מתה אחר שנגרה עיקרו קנס מיקרי לגבי האב ולא מתחייב קרבן שבועה ואם תאמר בפרק אלו נערות (שם דף לח: ושם ד״ה יש) דקבעי יש בגר בקבר ופקע אב או אין בגר ולא פקע אב ואמאי פקע אב כשיש בגר בקבר נהי דאין לו מכח ירושה שיורש את בתו כיון דקנס נמי בר ירושה הוא ויש לומר דהתם אין יכול לזכות מכחה שהבת לא היתה ראויה לזכות בו מעולם ואם תאמר וכי בעי מעיקרא יש בגר בקבר ודבנה הוי היאך יכול להיות של בנה הלא אינה יכולה להורישה כדקאמר בבעיא בתרייתא יש בגר בקבר ופקע אב ויש לומר דבעיא קמייתא הויא בבושת ופגם דהוי ממונא ומורשת שפיר לבנה אע״ג דבושת ופגם איתקש לקנס כדתנן בפרק נערה (שם דף מא:) לא הספיקה לעמוד בדין עד שמת האב הרי הן של עצמה משמע דאבושת ופגם נמי קאי מדקתני הרי הן לשון רבים היינו דוקא לענין גביית האב איתקוש לקנס כדכתיב ונתן האיש השוכב עמה לאבי הנערה חמשים וגו׳ ודרשינן הנאת שכיבה נ׳ מכלל דאיכא בושת ופגם ואית דדריש תחת אשר עינה מכלל דאיכא בושת ופגם אבל הכא נהי דמפטר המאנס מן הקנס לפי שאין יכולה להוריש שלא זכתה בו מבושת ופגם דהוי ממונא לא מפטר: **דאי** ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף מכי שחיט פורתא בו׳. ממאי דחייב רחמנא אחולין בעזרה ואשחוטי חוץ לא מצי למפרך אי ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף מכי שחטה פורתא אסרה ואידך מחתך עפר בעלמא הוא אע״ג דליכא למימר דמחייב אההוא פורתא כמו שמפרש בסמוך דכיון דאין שם פסול אחר אלא דשחוטי חוץ לבדו איכא למימר דבהכי חייב רחמנא אבל כשיש פסול אחר עמו או יש לפטור אפילו למ״ד ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף כיון דבסוף שחיטה הוי כמחתך עפר בעלמא: **כי** קמחייב אההוא פורתא מחייב. תימה כיון דסוף השחיטה פוסלת אין לו להתחייב אפורתא קמא אפילו למ״ד ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף כדמשמע בפ״ב דחולין (דף כט:) דפריך מההיא דאירע בה פסול בשחיטה בין קודם פסולה בין לאחר פסולה אין מטמאה בגדים בהזאתה קודם פסולה מטמאה בגדים לאחר פסולה אין מטמאה בגדים ואי אמרת ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף ניפלוג נמי בשחיטתה ומשני נתקלקלה בשחיטה קאמרת כיון דנתקלקלה בשחיטה לבסוף איגלאי מילתא למפרע דמעיקרא לאו שחיטה היא כלל ואותו קלקול מפ׳ ר״ת דלאו דוקא נתקלקלה בגוף השחיטה כגון נוחר ומעקר אלא אפי׳ נתקלקלה ע״י מלאכה שעשה בשעת שחיטה דומיא דאירע בה פסול בהזאתה דמיירי בפסול מלאכה דאי לאו הכי אכתי תקשה לו ניפלוג נמי בשחיטתה בפסול מלאכה אלמא משמע התם דאפי׳ למ״ד ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף כשאירע פסול באמצע אין תחילת השחיטה שחיטה וי״ל דהכא נמי ה״מ לאקשויי ליה אלא נלאו הכי מסלק ליה שפיר: **לימא** קסבר רבי יוחנן חולין שנשחטו בעזרה לאו דאורייתא. ותקשה דידיה אדידיה דאיהו גופיה אמר בפרק האיש מקדש (קדושין דף נח:) חולין שנשחטו בעזרה דאורייתא ויליף לה מקרא:

דאי

מסורת הש״ס

א) פסחים סג. חולין כט: [לו. קכח. זבחים ג.], ב) [חולין כט: ת״ל ר״ש בן לקיש], ג) רש״ל ד) [לעיל ע.], ה) או ליתא בכ״י, ו) אבל כפל משלם שהרי עמד בדין וא״ל חייב אתה ליתן יכול להוריש לבניו. העתק ממילואי גרסאות, ז) אפי׳ לא עמד בדין וא״כ סוגיא דהכא איירי בלא עמד בדין. העתק ממילואי גרסאות, ח) ולפ״ז יליף מוכחש דפטור מקרבן שבועה. העתק ממילואי גרסאות, ט) שקודם שנגרה לאחר העמדה בדין היתה שלו בתורת קנסא ומשנגרה היא שלה ע״י קנס. העתק מהג״ל, י) שהרי מתה כשהיא נערה. העתק מהג״ל.

* * *

מוסף רש״י

אינה לשחיטה אלא לבסוף. אין השחיטה קרויה שחיטה אלא בסופה (חולין כט:).

עין משפט נר מצוה

פו א מיי׳ פ״ב מהלכות גניבה הלכה ח ופ״ב מהלכות שחיטה הל׳ ג ועי״ש בכ״מ: